

PM 2017:29

Erik Stigell
Thaddäus Tiedje
Kristina Nyström

2017-05-03

Bilpool i Stockholm

– trender och nuläge 2017

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Uppdraget

Under 2014 tog Trivector fram en beskrivning¹ av utbudet av bilpoolsbilar, deras geografiska fördelning samt hur många människor som bodde inom 400 meter från en bilpoolbil. Även utbudets utveckling från 2012 till november 2014 undersöktes.

Staden vill nu följa upp utvecklingen med en ny nulägesbild. För att ge god jämförbarhet har samma metodik använts som i nulägesbeskrivningen 2014. Uppföljningen har tittat på de större aktörer/samordnade aktörer som identifierades i den

¹ Bilpool i Stockholm – en utredning av nuläget och trender Trivector PM 2014:51

tidigare undersökningen, med tillägg av några nya aktörer som har etablerat sig i Stockholm sedan 2014.

Syfte med studien

Syftet med studien är att beskriva bilpoolsutvecklingen i Stockholm sedan den sista nulägesanalysen 2014.

1.2 Metod

Data om bilpoolernas medlems- och bilantal samt lokaliseringen av bilar har erhållits från Miljöförvaltningen och direkt från bilpoolsaktörerna. Företrädare för Sunfleet, Bilpoolen.nu, GoMore, DriveNow, SnappCar, Moveabout och Stockholms bilpool har kontaktats via telefon eller mejl.

Resultatet visas på en GIS-karta som har tagits fram på följande sätt:

- ▶ Basen är att Stockholms stad är uppdelat i 419 basområden².
- ▶ Till områdena har data om invånarantal kopplats³.
- ▶ Bilpoolplatser för respektive bilpoolsaktör har sedan lagt in i kartan.
- ▶ En zon som markerar 400 meters fågelavstånd har ritats kring varje bilpoolplats för att fånga området som ligger på bra gångavstånd från en bilpoolplats.
- ▶ Andelen invånare som bor inom bra gångavstånd från en bilpoolsbil har beräknats utifrån hur stor andel av basområdets yta som ligger inom en markerad zon. Dvs, om hälften av basområdet ligger inom 400 meter från en bilpoolsbil antas hälften av invånarna i området bo inom 400 meter från bilpoolsbilen⁴.
- ▶ Kartan som har tagit fram separat för bilpoolen DriveNow har gjorts på samma sätt. Verksamhetsområdet har tagits så som om det vore en enda bilpoolplats.

² Basområde 2010 som finns tillgängligt i SLL Kartportalen (<http://tfatestweb.se/kartportalen/dataokarta.html>)

³ Invånare data från 2016 för basområdena 2010 tillgängligt via SCB portalen

⁴ Om man antar att invånare är jämnt fördelat över hela basområdet.

2. Utveckling i Stockholm sedan 2014

Förändrad branschstruktur

Bilpooler har funnits i Stockholm sedan mitten på 1990-talet så fenomenet är inte nytt.

I denna sammanställning ingår tre olika typer av bilpooler

Fasta bilpooler – bilpoolsbilarna har fasta p-platser där kunderna hämtar och lämnar bilarna. Det kan finnas flera bilar stationerade på en bilpoolsplats. Bilarna kan bokas med god framförhållning.

Flytande bilpooler – bilpoolsbilarna får hämtas och lämnas fritt inom bilpoolens verksamhetsområde. Körsträckorna blir därmed ”envägs”. Bilarna kan som regel inte förhandsbokas med längre framförhållning än 15 min. Kunderna hittar en ledig bil i närheten via en app och gps.

Peer-to-peer bilpooler – plattformsföretag som förmedlar privat bildelning, ungefär på samma sätt som t ex AirBnB förmedlar korttidshyra av boende, via internet och app. Hur och var bilarna hämtas och lämnas görs upp privat mellan kund och uthyrare. I dagsläget finns, i relation till övriga bilpoolsbilar, relativt stort antal fordon inom peer-to-peer plattformarna, men man bör ha i åtanke när man tolkar statistiken att vissa av peer-to-peer bilarna hyrs ut väldigt sparsamt, helt styrt utifrån ägarens preferenser.

De största bilpoolerna som idag är verksamma i Stockholm är:

Fasta bilpooler

- ▶ Sunfleet som ägs av Volvo/Hertz och som är etablerade i hela landet. Företaget startade 1998 kom till Stockholm 2006. Sunfleet dominerar stort bland de fasta bilpoolerna.
- ▶ Bilpoolen.nu som har bilar på fasta platser i Stockholm. Antal medlemmar har inte varit möjligt att få fram i denna undersökning.
- ▶ Stockholms bilpool bildat 1997, är en ekonomisk förening med bilar i Stockholm och Solna. Bilpoolen har inga anställda. Stockholmsbilpool är med i samarbetsföreningen Bil.coop⁵ tillsammans med tolv andra bilpooler i Sverige och Norge. Bil.coop ansvarar för gemensamma system för bokning och fakturering.

⁵ www.bilcoop.se/

- ▶ Moveabout som är en bilpool med fast stationerade fordon som erbjuder elbilar. Moveabout etablerade sig i Stockholm hösten 2015 och har också verksamhet i övriga delar av Sverige.

Flytande bilpooler

- ▶ DriveNow som är den enda flytande bilpoolsverksamhet i Stockholm. Verksamheten etablerade sig i Stockholm i oktober 2015.
- ▶ Car2Go ingår i trendredovisningarna. Car2Go fanns i Stockholm från slutet av 2014 till hösten 2016 då man valde att lägga ner i Stockholm.

Peer-to-peer plattformar för privat bildelning

- ▶ SnappCar som etablerade sig i Sverige vinter 2015 efter att de köpte upp Flexidrive som funnits ett par år. Är en peer-to-peer bilpool plattform.
- ▶ GoMore som är ett företag som erbjuder både samåkningstjänster och peer-to-peer bilpool i hela Sverige.

Alla ovan listade verksamheter är sammanställda i Tabell 2-1

Tabell 2-1 Sammanställningen av bilpoolsläget i januari 2017

System	Antal bilar	Antal medlemmar
Fasta	341	13 370*
Flytande	300	20 000
Peer-to-peer	189	-

* Antal medlemmar för Bilpoolen.nu är okänt och ingår inte i sammanställningen.

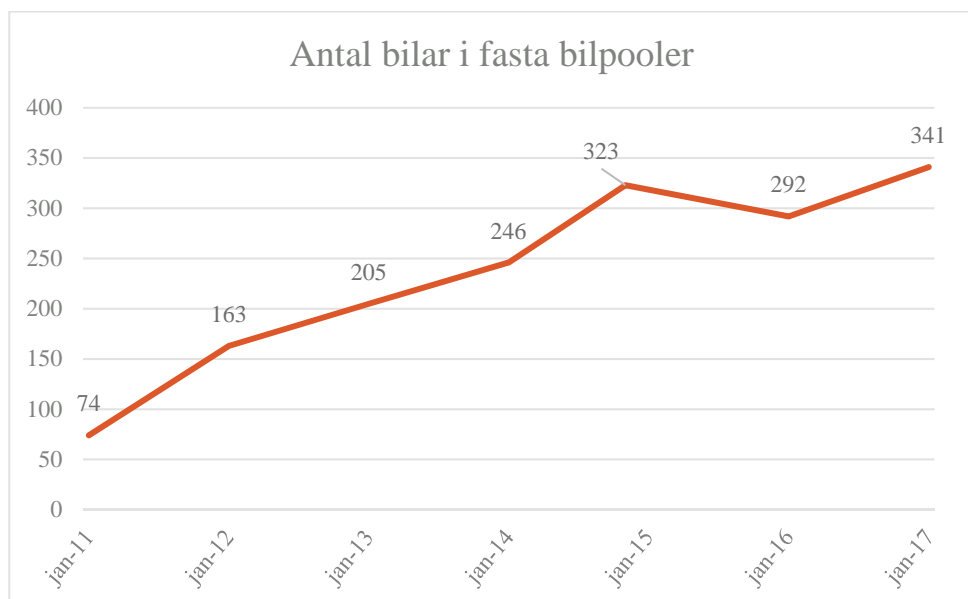
Nya bilpoolstyper växer kraftigt medan antalet bilar i fasta bilpooler slutat öka

I Figur 2-1 och Figur 2-2 visas utvecklingen för de traditionella bilpoolerna med fast placerade fordon. Sunfleet är den enda traditionella bilpool i Stockholm som har sett antal medlemmar öka sedan 2014 (dock inte antal bilar). De andra fasta bilpoolerna har haft bibehållet eller minskat antal medlemmar och fordon (t.ex. Stockholms bilpool).

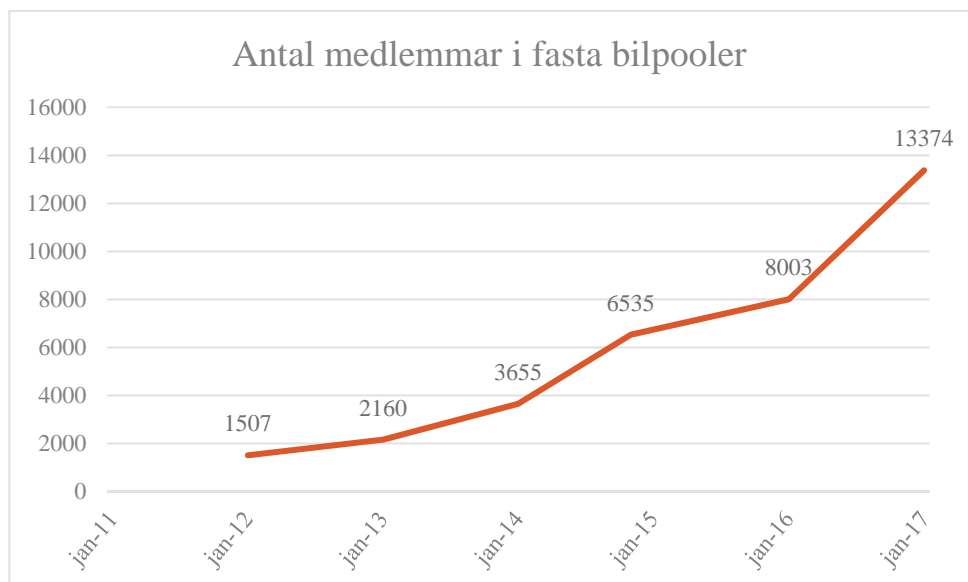
Sedan 2014 har antalet poolbilar och antalet användare av bilpooler ökat kraftigt. Detta beror särskilt på de nyetablerade bilpoolsformerna, det vill säga peer-to-peer och flytande bilpoolsverksamheter, se Figur 2-3 och Figur 2-4 ⁶.

Car2Go som implementerade sig i Stockholm i slutet av 2014 finns inte längre. Detta gäller också för Justdriveit (som inte redovisas i diagram nedan) en traditionell bilpool som tidigare var etablerad i Haninge men som inte längre är verksam.

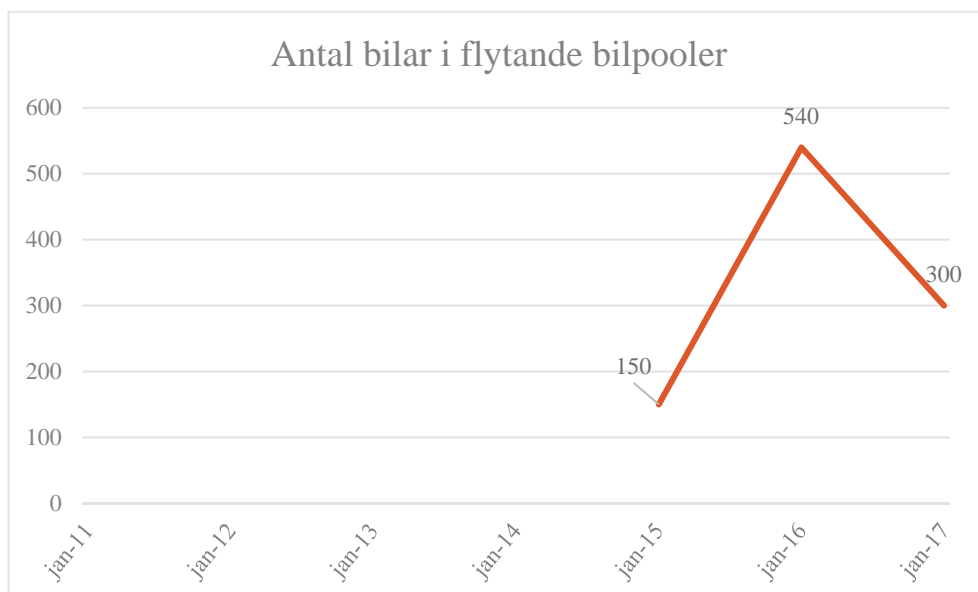
⁶ Peer-to-Peer bilpool redovisas inte i ett diagram eftersom antal medlemmar är okänt och antal bilar finns bara för året 2017.

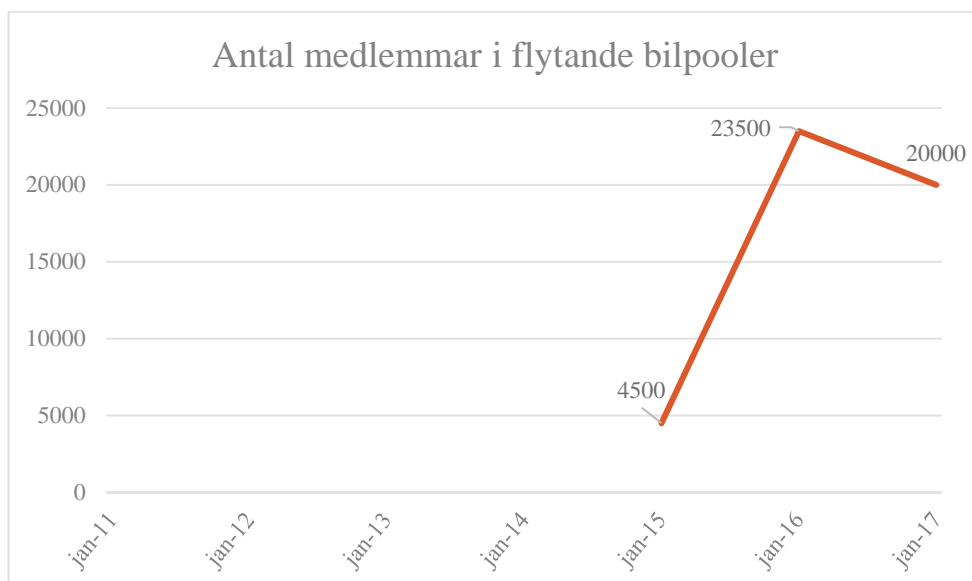
Figur 2-1 Sammanställning av totala antalet bilar i Stockholm för de fasta bilpooler. För Bilpoolen.nu finns ingen data mellan 2014 och 2017. Siffrorna som redovisas här är dels en uppskattning för år 2016 och dels en beräkning för året 2017 som byggs på antal bilpoolplatser.

Figur 2-2 Sammanställning av totala antalet medlemmar i fasta bilpooler i Stockholm. För åren 2016–2017 är antal medlemmar för Bilpoolen.nu okänt och ingår inte i sammanställningen.

Figur 2-3 Sammanställning av totala antalet bilar i Stockholm för flytande bilpooler.

Figur 2-4 Sammanställning av totala antalet medlemmar i Stockholm för flytande bilpooler.

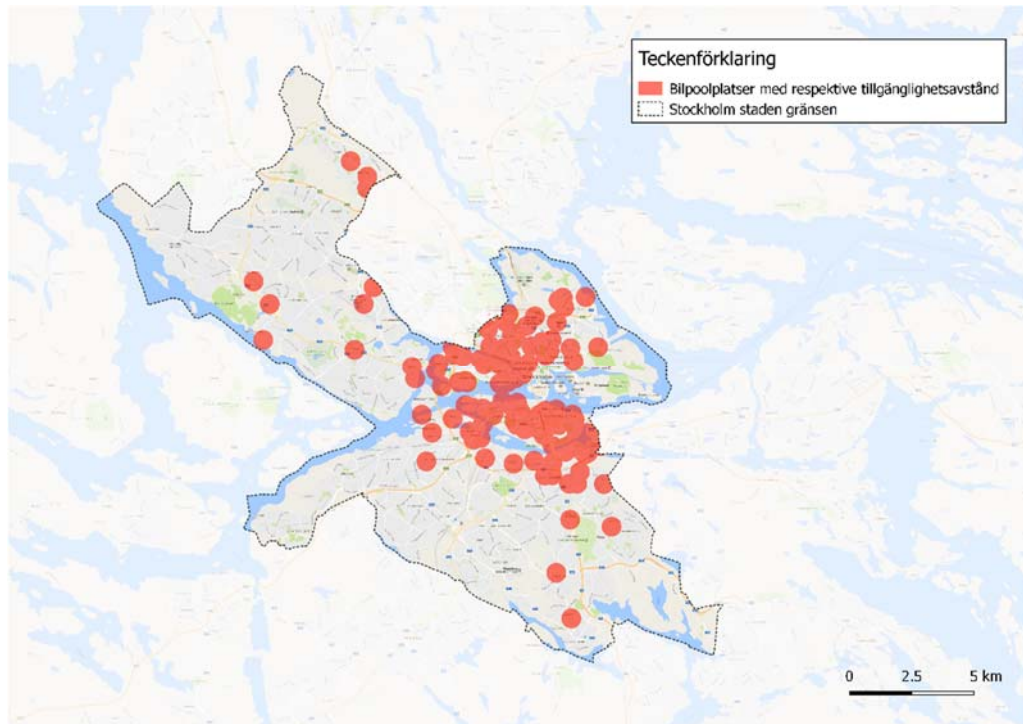
Ojämn geografisk fördelning av bilpoolerna

De stora fasta bilpoolerna har sina bilar placerade främst i innerstaden, se Figur 2-5.

Om man bara ser till de traditionella bilpoolverksamheterna, som har bilar parkerade på fasta platser, är andel boende inom 400 meter 39 procent (se fig 2.6). Det

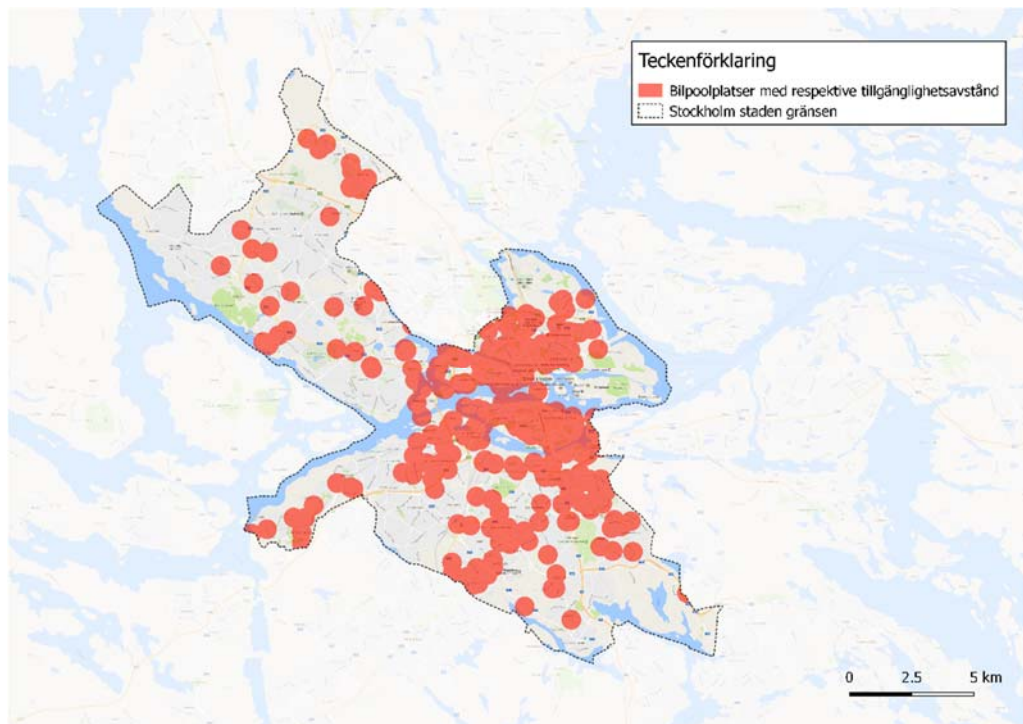
innebär en ökning sedan 2014. Då bodde 34 procent av Stockholms befolkning så nära en bilpoolsbil

Avståndet 400 meter är ett normalt gångavstånd till t.ex. kollektivtrafik enligt TRAST⁷. Gångavståndet är dock något längre än fågelvägsavståndet.

Figur 2-6 Närhet till och placering av bilpoolsbilar i Stockholm för de fasta bilpoolerna (Sunfleet, Bilpoolen.nu, Stockholms bilpool och Moveabout). De röda ytorna täcker in var 39 procent av Stockholms kommuns befolkning bor. (se metodbeskrivning för förklaring av modellen).

⁷ Kol-TRAST, Planeringshandbok för en attraktiv och effektiv kollektivtrafik

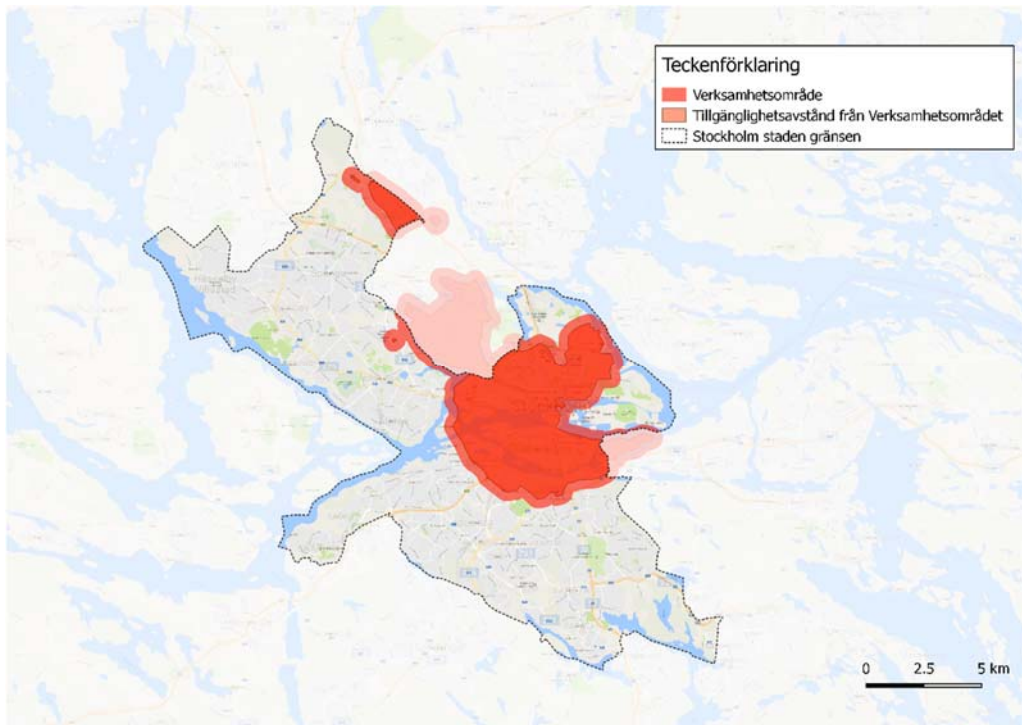

Figur 2-7 Närhet till och placering av bilpoolsbilar i Stockholm från alla bilpoolsaktörer (Sunfleet, Bilpoolen.nu, Stockholms bilpool, Moveabout, SnappCar och GoMore) förutom DriveNow. Den röda cirkeln runt varje bil har radien 400 meter fågelvägen. De röda ytorna täcker in var 61 procent av Stockholms kommuns befolkning bor (se metodbeskrivning för förklaring av modellen).

Om man även räknar med peer-to-peer plattformarna bor drygt 61 procent av Stockholms befolkning inom 400 meter fågelvägen från en eller flera bilpooler (både fasta och peer-to-peer bilpooler).

Sedan 2014 har de två peer-to-peer plattformarna SnappCar och GoMore tillkommit. De två står tillsammans för 189 av de totalt 324 bilpoolsplatserna i Stockholm och för en femtedel, 189 av de totalt 830, bilpoolsbilarna (fasta, peer-to-peer och flytande bilpoolbilar sammanräknat). Dock är det sannolikt att peer-to-peer bilarna har en väldigt mycket lägre uthyrningsgrad än de professionella bilpoolerna.

DriveNow är den enda flytande bilpoolsverksamhet i Stockholm i dag. Car2Go som etablerade sig i slutet av 2014 lade ner sin verksamhet i Stockholm hösten 2016. DriveNow har definierat ett verksamhetsområde, inom vars gränser medlemmar får parkera var som helst (se Figur 2-8). Detta område täcker 44 procent av hela Stockholms befolkning.

Figur 2-8 DriveNow verksamhetsområdet i staden. Med ett 400 meters tillgänglighetsavstånd täcker det 44 procent av alla invånarna i Stockholm.

Även om närhet till en bilpoolplats är generellt ganska hög i Stockholm är den också väldigt ojämnt fördelad. I stadens centrum, har nästan alla har en bilpoolplats inom 400 m (detta även om man räknar bort peer-to-peer och flytande bilpoolsverksamheterna). I periferin saknar de flesta en sådan transporttjänst inom gångavstånd.

Den ojämna fördelningen av bilpoolerna inom kommunen kan förklaras av flera faktorer som i sig gynnar bilpoolsföretagen i de bilpoolstättare delarna; högre befolkningstäthet i innerstaden, bättre kollektivtrafiktillgänglighet och inte minst att det i innerstaden tas ut högre avgifter för parkering och ofta är svårare att hitta lediga p-platser.

3. Slutsats

Resultatet från utredningen är att nya typer av bilpoolsaktörer har vuxit kraftigt på marknaden, framförallt s.k. flytande bilpooler, men även s.k. peer-to-peer-lösningar.

Det har fått till följd att antal medlemmar i bilpooler har ökat mycket kraftigt, från knappt 4 000 år 2014 till drygt 33 000 år 2017. Samtidigt ger denna nya typ av bilpooler och bildelning en annan typ av tillgänglighet än traditionella bilpooler, och det är därför inte säkert att ett medlemskap här få samma positiva effekter på privat bilägande som medlemskap i en traditionell bilpool. Text uppger DriveNow att endast ca hälften av deras medlemmar faktiskt någon gång använt en poolbil från företaget.

Även när det gäller enbart de traditionella bilpoolerna, syns en stor ökning, i antal medlemmar. Medlemsantalet har nästan tredubblats sedan 2014. Den starka ökningen i antal medlemmar har dock inte fått till följd att antalet bilpoolsbilar ökat i motsvarande takt, utan där har utvecklingen varit svagare. Andelen av befolkningen som bor inom 400 meter från en fast placerad bilpoolsbil har ökat från 34 till 39 procent.